

PS533

СЕМЕЙНО КОНСУЛТИРАНЕ И ФАМИЛНА ТЕРАПИЯ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г.

Лектор: Доц. д-р Румен Бостанджиев

АНОТАЦИЯ

Обучението по тази дисциплина запознава студентите в основните теоретични постановки и практически подходи в съвременното семейно консултиране и семейна терапия. Като използваме интегративната парадигма ние не само представяме историческото развитие на различните концептуални модели, но и предлагаме различни възможности за тяхното интегриране в реалната клинична практика. В представянето на учебното съдържание следваме два взаимно свързани подхода. Единият е свързан с хронологичното проследяване на консултативния процес и различните етапи от неговото развитие. В тази връзка изясняваме специфичните задачи и практически умения, необходими от страна на консултанта. Другият дидактичен подход, който използваме е свързан с преглед на основните тематични предизвикателства, които изграждат широкия спектър от проблемни ситуации, с които се работи в процеса на семейното консултиране и фамилната терапия. Коментират се и въпросите за съчетаването на двойковата и фамилната работа с индивидуалната и груповата психотерапевтична работа, както и възможностите за съчетаване и на други терапевтични възможности (медикаментозна терапия).

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна цел на курса е: Да предостави цялостен и изчерпателен, интегративен модел на семейното консултиране и фамилната терапия, в който са застъпени когнитивно поведенческата школа, системния и хуманистичния подход, постиженията на съвременната невро-физиология и познанията в областта на социологията на семейството и демографията. Обучението по тази дисциплина е двустранно – от една страна то дава базисна теоретична основа на клиничната практика, а от друга предлага широк спектър от практически подходи, техники и постановки, използвани от различните терапевтични школи и направления при работа с широк спектър от проблемни ситуации.

ПРЕДПОСТАВКИ

За успешното овладяване на тази дисциплина е необходимо студентите да имат базисни познания по психология и консултативна практика, придобити в процеса на бакалавърската им подготовка по психология или други сродни дисциплини.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение			Редовно обучение			Задочно обучение			
			прис.	л	с	общо	л	с	Общо	л	с	Общо
ОКС-магистър Психологично консултиране	Задължителна учебна дисциплина	5	прис.	л	с	общо	л	с	Общо	л	с	Общо
							25	25	50	25		25

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Същност, историческо развитие и основни подходи в съвременната фамилна терапия и семейно консултиране.

Теория за системите на Берталамфи, Семейството като отворена жива система. Връзка между системната теория, семейната психотерапия и семейната медицина..

Тема 2. Когнитивно-поведенчески подход в семейното консултиране и фамилната терапия Семейни и трансгенерационни сценарии и модели на поведение. Механизми за възпроизвеждане на семейния скрипт.

Тема 3. Хуманистично-екзистенциален подход към семейната терапия и фамилното консултиране. Личностно центрирания подход в семейната терапия, Основни елементи на пълноценното партниране според теорията на Карл Роджърс.

Тема 4. Подходът на Джон Готмън в семейното консултиране и фамилната терапия.

Седемте основни принципа на пълноценната комуникация в семейството и двойката. Четирите конника на апокалипсиса според Готман..

Тема 5. Циркумплексен модел на двойковите и семейните отношения на Дейвид Олсън.

Понятие за семейна кохезия и семейна гъвкавост. Балансирани и дисбалансиран модели на семейни отношения. Емпирични приложения на теорията на Олсън и приложението и в клиничната практика.

Тема 6. Психодинамичен и конструктивистки подход в семейното консултиране и фамилната терапия. Невро-психоаналитичен подход. Теория за обектните отношения и приложението и в двойковата и семейната терапия. Наративна двойкова и семейна терапия

Тема 7. Семейно консултиране и фамилна терапия ориентирани към решенията.

Принципи на краткосрочната, ориентирана към решения терапия на Стийв Де Шейзър Основни опорни точки в краткосрочната терапия на двойки и семейства.

Тема 8. Стратегическа и структурална фамилна терапия. Салвадор Минучин, Пол Вацлавик и Миланската школа. Фамилната терапия на Вирджиния Сатирт.

Тема 9. Неврофизиологичен подход в двойковата и семейната терапия.

Неврофизиологични основи на секса, любовта и брака. Неврофизиология на травматичните преживявания в семейния контекст. Еволюционно психологични аспекти на партнирането в двойката

Тема 10. Интегративна фамилна терапия и семейно консултиране.

Четири основни подхода в психотерапевтичната интеграция. Подход на общите фактори и основните нива на взаимодействие в двойката и семейството..

Тема 11. Социално-исторически особености в развитието на българското семейство.

Патриархално родова традиция и семейството в България през епохата на социализма.

Семейството като основна ценност в живота на българина. .

Тема 12 Предизвикателства в живота на съвременното българско семейство

Разпад на родовите връзки и възможностите семейството да бъде икономическа единица.

Ценностни предизвикателства и трудности в процеса на откъсване от родителското семейство.

Демографска катастрофа и нейното отражение върху семейните отношения на съвременните българи..

Тема 13. Основни проблемни сфери в живота на съвременното българско семейство.

Икономически проблеми, сексуални проблеми, проблеми в съжителството с родителските семейства, комуникативни проблеми. Взаимовръзка между различните видове семейни проблеми.

Тема 14. Консултиране при проблеми, свързани с намирането на семеен партньор и изграждането на стабилни партньорски отношения.

Причини за затрудненото намиране на семеен партньор в зряла възраст. Стратегически възможности за подпомагане на самотните хора.

Тема 15. Проблеми в ранната фаза от изграждането на интимната връзка

Затруднено откъсване от родителското семейство, възможности за преодоляване на зависимостта от родителите, професионална активност и създаване на семейство

Тема 16. Проблеми със стабилността на семейните отношения..

Консултиране при изневяра и паралелни връзки, Справяне с ревността и семейната агресия.

Тема 17. Консултиране при сексуални проблеми в двойката и семейството.

Най-чести сексуални проблеми в интимния живот на двойката и семейството. Терапевтични подходи за преодоляване на проблемите в интимния живот.

Тема 18. Консултиране при семейни проблеми, свързани с възпитанието и отглеждането на децата

Темата за „проблемното дете“ и възможностите за подпомагане на родителите при отглеждането на деца със специални образователни потребности

Тема 19. Двойково и семейно консултиране при справяне със загуба и тежко заболяване на член на семейството. Използване на ресурсите на разширеното семейство и възможностите на гражданското общество.

Тема 20. Семейно консултиране и фамилна терапия при справяне с тежки семейни конфликти, раздяла и развод. Консултиране на семейство в криза и пред развод. Медиация при развод.

Психологична подкрепа след развод и раздяла. Подкрепа на реконструирани семейства.

Тема 21. Започване на семейно консултиране и фамилна терапия.

Договаряне на първата консултативна среща. Мотивиране на партньорите за участие. Изграждане на позитивна връзка и с двамата партньори. Събиране на необходимата информация и мотивиране на партньорите за активно участие в консултативния и терапевтичен процес.

Тема 22. Трансформиране на деструктивните модели на семейна комуникация

Изясняване на съществуващите общи цели и стратегически интереси на партньорите. Изясняване на преживяванията, нагласите и моделите на справяне с проблемните ситуации. Обсъждане на възможните алтернативи, Мотивиране за конкретно конструктивно действие.

Тема 23. Подкрепа на партньорската и семейната двойка в процеса на справяне с проблемната ситуация. Преодоляване на актингаута, разкриване на самотиращи поведения, създаване на подкрепа и от страна на други семейни членове, преодоляване на заучената безпомощност и извличането на дивиденди от проблеми със здравето.

Тема 24. Съчетаване на двойковия и семеен подход с индивидуалната психотерапевтична работа и консултиране. Интегриране на медикаментозното лечение и фамилния подход

Възможности за едновременно провеждане на индивидуални и семейни психотерапевтични сесии. Психотерапевтична работа при провеждане на психиатрично лечение. Интегриране на семейната терапия и участието в терапевтични групи.

Тема 25. Приключване на семейното консултиране и фамилна терапия.

Изясняване на критериите за постигане на терапевтичните цели в семейната терапия и консултиране. Договаряне на евентуалните бъдещи контакти при възстановяване на проблема или възникване на нови проблеми. Взаимодействие между терапевта и други институции. Семейна психопрофилактика..

КУРСОВА ЗАДАЧА

Предлага се списък от индивидуални задачи за всеки студент, които се разработват през семестъра. Защитата се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Критерии за оценка на студентите е проявения от тях задълбочен интерес в областта. Акцентира се не толкова върху демонстрация на паметови възможности, колкото върху способността на обучаваните за концептуално осмисляне на изучаваната материя, самостоятелно търсене и систематизиране на нова информация, творческо осмисляне на ежедневни ситуации през призмата на нови теоретични постановки и емпирични факти.

Оценяването става чрез писмен изпит, при който студентите развиват своята теза по изтеглен изпитен въпрос.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Когнитивно-поведенческа терапия при двойки и семейства, Франк М. Датилио, изд. Рива, 2013.
2. Позитивна фамилна терапия: лечебен метод на бъдещето., Носрат Песешкиан, изд. Славена.
3. Лоурънс Шулман, Искуството да се помага на индивиди, семейства и групи. Фондация „Невронауки и поведение“, София, 1994
4. Бил О`Ханлън, С. Б. (1999). Пътеводител из страната на възможностите: Методи в терапията на възможностите - 51 метода за правене на кратка терапия, зачитаща клиента. София: ПИК - Б.С.
5. Бостанджиев, Р. (2015). Възможности за развитие на партньорската компетентност в интимните отношения и семейството. Съвременна хуманитаристика, 33 - 43.
6. Бостанджиев, Р. (БСУ том II 2015 г.). Партньорската компетентност. Хоризонти в развитието на човешките ресурси и знанието - Научна конференция с международно участие, стр. 249 - 258.

7. Бостанджиев, Р. (2016). Модели на партньорски взаимоотношения при младежи в началото на зрялата възраст. Съвременна хуманитаристика.
8. Митев, П. -Е. (2014). Младите хора в Европейска България - социологически портрет - 2014 г. София: Фондация Фридрих Еберт.
9. Митев, П. -Е. (2016). Българите. София: Издателство "Изток -Запад".
10. Перел, Е. (2013). Еротичната интелигентност. София: Издателство "Векста".

СМ 305

СЕМЕЙНО КОНСУЛТИРАНЕ И ФАМИЛНА ТЕРАПИЯ

Лектор: Доц. Д-р Румен Бостанджиев

1. Същност, историческо развитие и основни подходи в съвременната фамилна терапия и семейно консултиране..
2. Когнитивно-поведенчески подход в семейното консултиране и фамилната терапия
3. Хуманистично-екзистенциален подход към семейната терапия и фамилното консултиране
4. Подходът на Джон Готмън в семейното консултиране и фамилната терапия.
5. Циркумплексен модел на двойковите и семейните отношения на Дейвид Олсън.
6. Психодинамичен и конструктивистки подход в семейното консултиране и фамилната терапия.
7. Семейно консултиране и фамилна терапия ориентирани към решенията.
8. Стратегическа и структурална фамилна терапия.
9. Неврофизиологичен подход в двойковата и семейната терапия.
10. Интегративна фамилна терапия и семейно консултиране
11. Социално-исторически особености в развитието на българското семейство..
12. Предизвикателства в живота на съвременното българско семейство
13. Основни проблемни сфери в живота на съвременното българско семейство.
14. Консултиране при проблеми, свързани с намирането на семеен партньор и изграждането на стабилни партньорски отношения..
15. Проблеми в ранната фаза от изграждането на интимната връзка
16. Проблеми със стабилността на семейните отношения..
17. Консултиране при сексуални проблеми в двойката и семейството.
18. Консултиране при семейни проблеми, свързани с възпитанието и отглеждането на децата
19. Двойково и семейно консултиране при справяне със загуба и тежко заболяване на член на семейството
20. Семейно консултиране и фамилна терапия при справяне с тежки семейни конфликти, раздяла и развод
21. Започване на семейно консултиране и фамилна терапия.
22. Трансформиране на деструктивните модели на семейна комуникация
23. Подкрепа на партньорската и семейната двойка в процеса на справяне с проблемната ситуация.
24. Съчетаване на двойковия и семеен подход с индивидуалната психотерапевтична работа и консултиране. Интегриране на медикаментозното лечение и фамилния подход
25. Приключване на семейното консултиране и фамилна терапия.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Когнитивно-поведенческа терапия при двойки и семейства, Франк М. Датилио, изд. Рива, 2013.
2. Позитивна фамилна терапия: лечебен метод на бъдещето., Носрат Песешкиан, изд. Славена.
3. Лоурънс Шулман, Искуството да се помага на индивиди, семейства и групи. Фондация „Невронауки и поведение“, София, 1994
4. Бил О`Ханлър, С. Б. (1999). Пътеводител из страната на възможностите: Методи в терапията на възможностите - 51 метода за правене на кратка терапия, зачитаща клиента. София: ПИК -Б.С.
5. Бостанджиев, Р. (2015). Възможности за развитие на партньорската компетентност в интимните отношения и семейството. Съвременна хуманитаристика, 33 - 43.
6. Бостанджиев, Р. (БСУ том II 2015 г.). Партньорската компетентност. Хоризонти в развитието на човешките ресурси и знанието - Научна конференция с международно участие, стр. 249 - 258.
7. Бостанджиев, Р. (2016). Модели на партньорски взаимоотношения при младежи в началото на зрялата възраст. Съвременна хуманитаристика.
8. Митев, П. -Е. (2014). Младите хора в Европейска България - социологически портрет - 2014 г. София: Фондация Фридрих Еберт.
9. Митев, П. -Е. (2016). Българите. София: Издателство "Изток -Запад".
10. Перел, Е. (2013). Еротичната интелигентност. София: Издателство "Векста".